

Podzemní rybník posetý hladovými volavkami

Vítejte v krajině rybníků, širých luk a lužních lesů, kterou se nespoutaný tok Odry vine v nesčetných meandrech jako had. Rozlehlé louky podél řeky se v Poodří zachovaly díky pravidelným záplavám, podobně jako lužní lesy a tůně v odstavených ramenech. Během tisíciletí se člověk v nivě naučil hospodařit a naučil se i respektu k vodnímu živlu. Vznikla tak harmonicky utvářená krajina, kde přirozené vodní toky doplňuje řada náhonů a struh, které dříve poháněly mlýny a pily a zásobovaly vodou rozsáhlé rybníční soustavy, z nichž mnohé zdobí krajinu Poodří dodnes.

9 000 př. n. l.

6 000 př. n. l.

13. století n. l.

Současná historie Poodří začíná s koncem doby ledové před cca 11 000 lety. Ledovec tehdy zasahoval až k hlavnímu evropskému rozvodí v okolí Bělotína na Hranicku. Zůstaly po něm morény a ledovcové a jezerní usazeniny, kterými se po úplném ústupu ledovce prodírala k severu řeka Odra. Když se oteplilo, území osídlili lidé – lovci a sběrači. Kolem roku 6 000 před n. l. začalo

zdejší krajinu ovlivňovat zemědělství, provozované často žďářeními, tedy hospodařeními na plochách vypálených lesů. Později se, pravděpodobně kvůli vpádu kočovníků, vývoj zastavil a v době kolem začátku letopočtu až do 11. století bylo lidské osídlení ojedinělé. Teprve za vlády Přemyslovců začala intenzivní česká kolonizace. Po opětovném vylidnění ve 13. století proběhla kolonizace

druhá, tentokrát převážně německá. Do 14. a 15. století je datován vznik rybníčních soustav, které dnes zahrnují rybníky o celkové ploše téměř 700 ha. Většina z nich je napájena umělým kanálem nazývaným Mlýnka, dlouhým přes 20 km. První zprávy o tomto díle jsou už z druhé poloviny 15. století, a je tedy starší, než mnohem známější Zlatá stoka na Třeboňsku.

Meandrující řeka Odra

Chráněná krajinná oblast Poodří je jednou z nejmenších u nás, zaujímá 82 km². Je jako mokřad mezinárodního významu chráněna Ramsarskou úmluvou a patří mezi důležité ptačí tahové cesty střední Evropou. Díky mimořádné přírodě a kvůli ochraně evropsky významných druhů ptáků – ledňáčka říčního, motáka pochopa, bukače velkého a kopřivky obecné patří Poodří do evropské soustavy chráněných území Natura 2000.

Krajina Poodří je pestrou mozaikou luk a luk, ve kterých se klikatí zelené hájky upomínající na vodní toky i zaniklá říční ramena. Posledním dílem mozaiky jsou do soustav nahlučené

rybníky, oddělené liniemi stromů na hrázcích. Právě toto pestré prostředí je základem bohatství života v nivě Odry. Expozice Domu přírody, který se nachází v areálu záchranné stanice živočichů v Bartošovicích, přibližuje přírodu a krajinu Poodří zábavnou formou. Děti si na modelu řeky s protékající vodou a herními prvky vyzkouší, proč jsou meandry důležité. Mohou se usadit v čapím hnízdě nebo objevit, jak vypadá svět pod hladinou. V zahradě si návštěvníci prohlédnou různé úkryty pro živočichy – budky, jezírka či hmyzí domečky. V expozici živých zvířat, přístupné pouze s průvodcem, se návštěvníci dozví o poslání a činnosti záchranné stanice.

Seznamte se s vydrou

Expozici vás provede vydra říční, která putuje Poodřím, plave řekou, sleduje a komentuje dění kolem sebe. Dalekohledem pozoruje ptáky a stává se ornitologem, jindy s rýčem sází stromy, chytá ryby a vysvětluje, které tady žijí, či se jen tak s květinou v tlamičce povahuje na louce plné květů.

Plyšová postavička vydry je jedním z upomínkových předmětů, který si můžete koupit v recepci.

Vydra je také symbolem zdravé krajiny Poodří, kam se po letech znovu navrácí. Poodří je zároveň domovem lidí, kteří tento kraj přetvářeli po celé generace a kteří jako odpovědní hospodáři ctí své životní prostředí.

Dům přírody Poodří je návštěvníckým střediskem, které ve stálé venkovní a vnitřní expozici přibližuje přírodní, kulturní a historické pozoruhodnosti nivě řeky Odry. Školám a dalším zájemcům nabízí specializované programy v Domě přírody i v terénu, na které se lze přihlásit na adrese cevbartosovice@csopnj.cz nebo na telefonu 723 648 759.

V přízemí objektu se nachází prodej vstupenek a suvenýrů. Expozice je rozdělena na tři části: vnitřní expozici s dioramaty, dotykovými obrazovkami a informačními tabulemi, živou zahradu s modelem toku řeky Odry, doplněnou různými interaktivními prvky a expoziční část s živými zvířaty. K dispozici je také víceúčelový sál s kapacitou 35 osob, ve kterém bývá umístěna tematická výstava.

Bartošovice 146,
GPS 49.6707164N, 18.0528961E
tel.: +420 725 019 922
e-mail: cevbartosovice@csopnj.cz
poodri.dumprinrody.cz

Provoz návštěvníckého střediska Dům přírody Poodří zajišťuje: Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Nový Jičín, Bartošovice 146, 742 54
e-mail: cevbartosovice@csopnj.cz
www.csopnj.cz

Správu a péči o CHKO Poodří zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, regionální pracoviště Správa chráněné krajinné oblasti Poodří, Trocnovská 2, 702 00 Ostrava - Přívoz, tel.: +420 596 133 673
e-mail: poodri@nature.cz
poodri.ochranaprirody.cz

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v roce 2018. ISBN 978-80-88076-94-0, 1. vydání ©2018
Text: kolektiv autorů, fotografie: Jan Bainer, Petr Blažek, Petr Jan Juračka, Jan Kašínský, Jan Lipina, Marcela Orlová, Zbyněk Sovík, Josef Šamaj, ilustrace: Jan Dungal, mapy: Jakub Jaroš, grafický návrh, sazba: Zita Nielsen, tisk: UNIPRESS spol. s r.o., náklad: 9 000

Samice orla skalního při krmení

Vydra říční s kořisti

Jaro v lužním lese

Víte, že...

- Odra i její přítoky v nivě často proudily několika koryty? Některé z nich byly využity jako rybníční a mlýnské náhony, jiné zasypány.
- na ploše pouhých 82 km² najdete v CHKO Poodří 70 rybníků?
- oderská niva pojme ohromné množství vody a výrazně zpomalí povodňovou vlnu? Chrání tak před velkou vodou níže položené obce a města.
- lesy v Poodří zaujímají asi jen 10 % rozlohy území? Naopak luk máme hodně – tvoří až 30 % CHKO.
- záchranná stanice v Bartošovicích přijme ročně až 2 000 živočichů, z nichž více než polovinu vrátí zpět do přírody?

Děkujeme Vám za ohleduplné chování k našemu společnému přírodnímu dědictví, za to, že...

- táboříte a rozděláváte oheň jen na vyhrazených místech
- vyjíždíte a parkujete jen tam, kde je to povoleno
- se pohybujete pouze po vyznačených cestách
- jezdíte na kolech po cestách pro cyklisty a berete ohledy na přírodu i ostatní návštěvníky
- chráníte živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí
- nepoškozujete neživou přírodu a pozoruhodné památky
- odnášíte z přírody své odpadky.

Tip na výlet: Zámecká naučná stezka

Samotná stezka je dlouhá asi 7 kilometrů, ale v okolí Bartošovic najdete tolik zajímavostí, že zde budete chtít strávit celý den. Trasa je okružní, začíná i končí u zámku a Domu přírody. Nenáročnou stezkou budete procházet pod mohutnými duby na hrázích rybníků, loukami i jablonoňovým sadem. Posadit se můžete u studánky či přímo nad hladinou náhonu zdejšího mlýna – kulturní a historické památky. Poznáte krásy přírodní rezervace Bartošovický luh a uvidíte největší žijící platan v České republice, majestátně stojící v zámecké zahradě. Výlet je ideální spojit s návštěvou Domu přírody Poodří.

Bartošovický sad

Tip na výlet: Kotvice – putování krajinou proměn

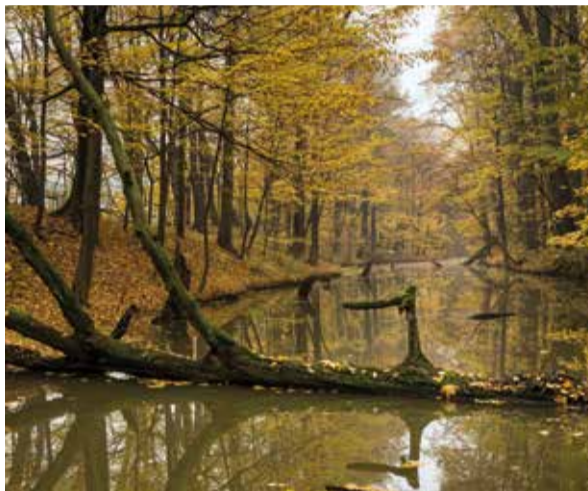
Naučná stezka vás provede přírodní rezervací Kotvice u Studénky. Na necelých čtyřech kilometrech poznáte Poodří jako zajímavou a rozmanitou krajinu, která se společným vlivem člověka a přírody neustále mění, ale přesto si zachovává svůj půvab a přírodní bohatství. Na devíti panelech mezi Novou Horkou a Pasečným mostem se dozvíte mnoho zajímavého o historii místa i obyvatelích oderské nivy. U rybníka Kotvice, významného hnízdiště ptactva, najdete ptáčí pozorovatelnu vysunutou nad vodní hladinu. Maskotem stezky se stala vydra říční, která je hlavní hrdinkou komiksového stripu, jenž najdete na každém zastavení.

Ptačí pozorovatelna u rybníka Kotvice

Tip na výlet: Rezavka – ostravské Poodří

Chcete vyrazit za krásami pooderské přírody? Podívejte se třeba do Ostravy! Právě na jejím území se nachází velká část CHKO Poodří a mimo jiné i přírodní rezervace Rezavka. Tvoří ji lužní les protkaný sítí náhonů a mrtvých ramen, květnaté louky a Nový rybník s rozsáhlou rákosinou. Při jeho břehu stojí ptáčí pozorovatelna. Naučná stezka začíná u Odry v Ostravě-Zábřehu. Tvoří ji deset informačních panelů věnovaných živočichům a rostlinám lužní krajiny. Ptáte se, kdy rezervaci navštívit? Na jaře je Rezavka zahalena do hávu jarních květů, na podzim jí zakryje peřina zlatavě zbarvených listů. Procházka podél náhonů lemovaných starými stromy je však kouzelná v každém ročním období.

Podzimmí Rezavka

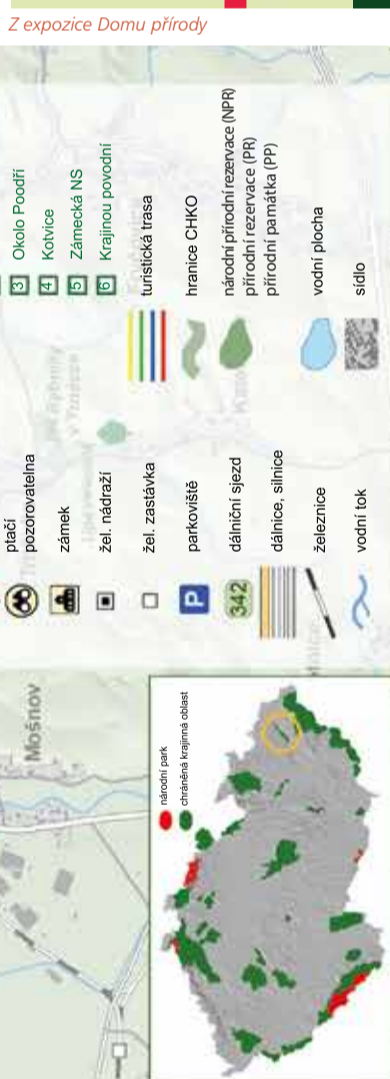
Tip na výlet: Krajinou povodní

Naučná stezka vás provede skutečnou krajinou povodní – údolní nivou mezi Jeseníkem a Suchdolem. Trasa začíná u Jeseníckého rybníka na levém břehu Odry. Na první pohled upoutají netradiční infopanely vyrobené z naplaveného dřeva, jakoby právě vytaženého z řeky. Hravé, komiksové zpracování se zalíbí především dětem, ale dokáže oslovit i dospělé. Na každém zastavení najdete nějaký interaktivní prvek či praktickou ukázkou: horniny z Poodří, bobří okusy, zvonkohru... Dozvíte se o tom, jak tato krajina vznikala, jak se o ni správně starat a kdo jsou její chytění i nechtění obyvatelé. Na stezce krajinou povodní se nudit nebudete, ale dejte pozor, aby zrovna nebyla pod vodou.

Bobrem pokácený strom u řeky Odry

Hospodaření na rybnících šetrné k přírodě

Z expozice Domu přírody

